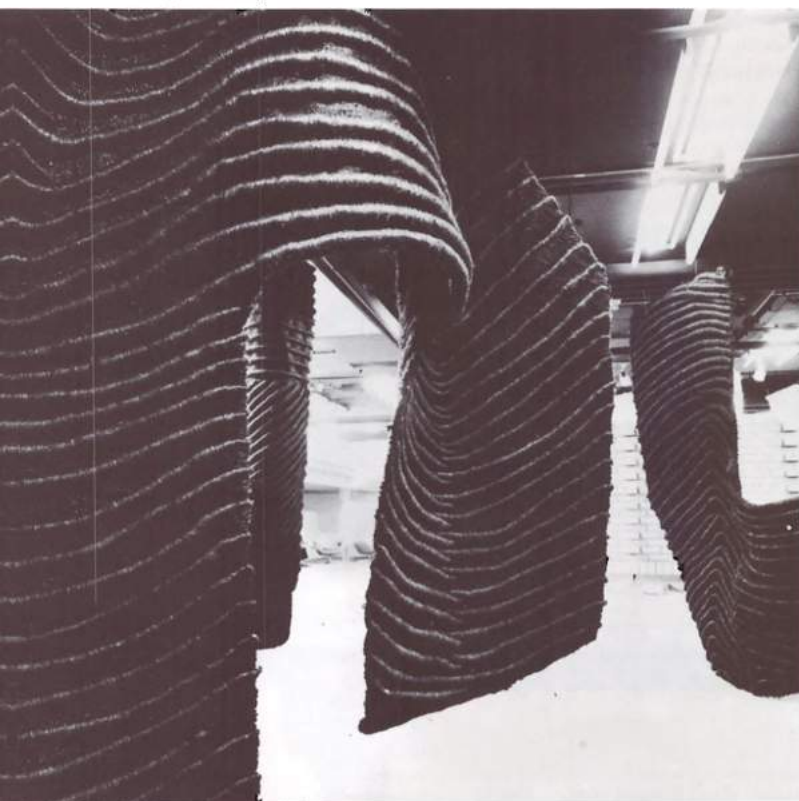




I. BUDISLAVIĆ, korska sjedala u trogirskoj katedrali

BUDINIĆ (Budinich, Budinis), Kornelije (Cornelio), arhitekt (Rijeka, 17. V. 1873 — Trst, 14. III. 1935). Studirao u Budimpešti i Grazu, živio pretežno u Trstu. Bavio se projektiranjem, istraživanjem gotičke i renesansne arhitekture, restauracijom povijesnih spomenika i arheol. iskapanjima. Sagradio je nekoliko škola (u ulicama Veronese, dell'Istria, Parini, Combi, Manna) i crkvi (Salesiana, Sacro Cuore) u Trstu, palače osiguranja u Trstu i Monfalcone, a najznačajnije mu je djelo kapucinska crkva u Rijeci (1913) koja je nastala na temelju studija istarske gotičke arhitekture. Restaurirao je krstionicu u Piranu, crkvu Sv. Vida u Rijeci, baziliku u Gradu,

J. BUIĆ, Crno listanje



te vojvodske palače u Urbino i Gubbiju. Istraživao je rimske iskopine u Trstu. Napisao je veći broj studija i nekoliko knjiga o arhitekturi, među kojima su mu posebno značajna djela o gotičkoj istarskoj arhitekturi i o arhitektu hrv. podrijetla Lucianu Laurani (Vranjaninu).

BIBL.: *Un quadro di Luciano Dellaurana*, Firenze 1902; *Il palazzo ducale d'Urbino*, Trieste 1904; *Dal Carnaro al Friuli*, Trieste 1928; *Progetto di restauro del Palazzo Ducale di Gubbio*, Bollettino d'arte, 1934, 3; *Gli artisti italiani in Ungheria*, Roma 1936. — *Arhitektonske studije*, Rijeka 1984.

LIT.: P. Sticotti, Cornelio Budinis, Archeografo Triestino, 1935. — A. Mutnjaković, Predgovor knjizi K. Budinich, Arhitektonske studije, Rijeka 1984. — A. Mutnjaković, Ranorenesansni grad, Zagreb 1991. A. Mut.

BUDISAVLJEVIĆ, Boško, arhitekt (Split, 15. IV. 1942). Diplomirao na Arhitektonskom fakultetu u Zagrebu 1968. i na École des Beaux-Arts u Parizu 1974. God. 1971–73. suradnik Majstorske radionice D. Galića. Sudjeluje na natječajima za spomenik U.I.T. u Ženevi (s M. Ujević, 1965) i spomenik Seljačkoj buni u Donjoj Stubici (s M. Ujević, 1970). U Kumrovcu projektira zgradu za izletnički turizam (1977). Suautor urbanističko-sociološke studije »Vrbici« (1979).

BIBL.: *Stanovanje nije oblikovanje*, Arhitektura, 1974, 149; *Pješakov kilometar*, ČIP, 1978, 299.

LIT.: A. Pasinović, Gradoubilački kraj ili gradograditeljski probaj, ČIP, 1979, 310. D. Sek.

BUDISLAVIĆ, Ivan, drvorezbar (XV. st.). Živio u Trogiru, gdje je imao radionicu. Ugovorom iz 1440. obvezao se izraditi korska sjedala od orahovine u svetištu trogirске katedrale. Sjedala su u dva niza, s bogato ornamentiranim pregradama i naslonima; odlikuju se živom obradom geometrijskog i biljnog uresa sa sitnim figuralnim umecima. Kompoziciju gotičke cjeline upotpunjuju višebojne oslikavane površine (crveno, zlatno). Većinu motiva preuzeo je iz starijega klesarstva, ali ih je oblikovao na sitnoplastički način rezbarenja u drvu. Sjedala odaju samostalnost Budislavićeva likovnog izraza koji je utjecao na rad suvremenih i kasnijih drvorezbara na Jadranu. Pripisuju mu se i četiri bočne strane korskih sjedala u splitskoj katedrali, a s djelatnošću njegove radionice stilski se povezuju jednostavnije korske klupe u dominikanskoj crkvi na Čiovu.

LIT.: C. Fisković, Drvena gotička skulptura u Trogiru, Rad JAZU, 1942, 275. — I. Fisković, Gotička kultura Trogira, Mogućnosti, 1980, 10–11. I. Fis.

BUDVA, grad u Crnoj Gori. U dukljanskoj državi B. je sjedište župe. Benediktinska crkva Sv. Marije potječe iz 840. (kasniji natpis na crkvi), a bila je vjerojatno podignuta na mjestu današnje Santa Maria in Punta. Maleni samostan, čiji se zidovi još vide, bio je smješten u Z dijelu Budve; nađen kameni natpis »ora et labora«. Od XIII. st. na istomu je mjestu bio franjevački samostan s crkvom u kojoj je bila slika *Santa Maria in Punta*; slika se danas nalazi u nadžupnoj, nekoć katedralnoj, crkvi Sv. Ivana Krstitelja. Do crkve Sv. Marije je romanička crkva Sv. Sabe opata, vjerojatno benediktinska grobna kapela.

LIT.: N. Luković, Boka Kotorska, Cetinje 1951. — I. Ostojić, Benediktinci u Hrvatskoj, I–III, Split 1963–65. R.

BUFFALINI, Andrea, tal. graditelj (XVII. st.). Podrijetlom iz Urbina. Autor projekta i drvenih modela dubrovačke katedrale koja je sagrađena na mjestu starije, stradale u potresu 1667. Crkva je tipičan primjer barokne arhitekture toga doba. S njim je u Rimu potpisao ugovor dubrovački diplomat Stjepan Gradić. Nije poznato da li je B. boravio u Dubrovniku.

LIT.: K. Prijatelj, Dokumenti za historiju dubrovačke barokne arhitekture, Tkalčićev zbornik, II, Zagreb 1958. — Horvat–Matejčić–Prijatelj, Barok. K. Plj.

BUIĆ, Jagoda, slikarica, kostimografkinja i tapiseristica (Split, 14. III. 1930). Upisala se na Akademiju primijenjene umjetnosti u Zagrebu 1949 (E. Tomašević, B. Hegedušić, K. Angeli Radovani), studirala je kostimografiju i filmsku scenografiju u Rimu (1952), diplomirala na Akademie der angewandte Kunst u Beču 1953. Do 1962. bavila se kostimografijom i scenografijom, surađivala s kazalištima u Beču, Zagrebu, Osijeku, Splitu i Dubrovniku (S. Prokofjev, *Vjenčanje u samostanu*; J. P. Sartre, *Zatočenici Altone*). Sred. šezdesetih godina posvetila se isključivo tapiseriji.

Od svojih ranih veza s grupom »EXAT 51« upućuje se prema avangardnim kretanjima. Dvodimenzionalnu tapiseriju napustila je oko 1965. i postavila svoja tkanja slobodno u prostor poput skulpture (*Fuga*, 1976; *Bijeli prostori*, 1977). Rano se inspirirala pučkim predivom Dalmatinske zagore; ono je ishodište njezina škrtoga kolorita i karakterističnoga »grubog« tkanja. Njezine tapiserije-skulpture i reljefi slobodnih i organskih oblika često su velikih dimenzija (*Ritam III*, 1978). Inventivno spaja pučko i primarno s modernim, čime je svojemu djelu osigurala izdvojeno mjesto u suvremenoj tapiseriji. Samostalno je izlagala u Splitu, Dubrovniku,

Osijeku, Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, Nišu, Buenos Airesu, Lausanni, Parizu, Rio de Janeiru, Düsseldorfu, Varaždinu, Bruxellesu, Salzburgu i Aix-en-Provenceu. Dobila je Grand Prix na XIII. bijenalu u São Paulu (1975) i Herderovu nagradu u Beču (1978). Djela joj se nalaze u brojnim muzejima i priv. kolekcijama (Stedelijk muzej u Amsterdamu, Metropolitan muzej u New Yorku, Irving Stone Coll u Los Angelesu, MUO u Zagrebu, Museum Bellerive u Zürichu, Institut für Moderne Kunst u Nürnbergu, Coll. Nobile u Gènev, Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris u Parizu, Musée des Beaux Arts u Bordeauxu). Bavila se crtežom, bila pedagoginja i pisala o problemima suvremene tapiserije.

LIT.: K. Prijatelj, Uz tapiserije Jagode Buić, Mogućnosti, 1965, 2. — V. Richter, Jagoda Buić (katalog), Beograd 1967. — J. Denegri, La tapisserie gestuelle de Jagoda Buić, Opus international (Paris), 1970, 18. — A. Kuenzi, La nouvelle tapisserie, Gènev 1973. — Z. Novak, Tragovima Arijadnine niti, Oko, 11. III. 1976. — Z. Kržišnik, Jagoda Buić (katalog), Ljubljana 1979. — T. Maroević, Duh rituala, Vjesnik, 25. VIII. 1981. — Z. Kržišnik (s grupom autora), Jagoda Buić, Ljubljana 1988. J. Dep.

BUIĆI, selo u Župi dubrovačkoj sa crkvom Sv. Đurđa, koja se spominje 1321, i srednjovj. nekropolom ornamentiranih stećaka. Nekoliko ulomaka starokršć. plastike uzidano je u zidove sadašnje crkve. U naselju se nalaze i ostaci ljetnikovca s mlinicom, kapelom, terasom i vrtom, spaljeni 1806. LIT.: C. Fisković, Stećci u Cavtatu i u Dubrovačkoj Župi, Prilozi — Dalmacija, 1961. — V. Kojaković, Kuće dubrovačke vlastele i pučana u Župi, Dubrovnik, 1978, 6. Du. Bè.

BUJAS, Ramiro, psiholog (Budva, 23. VIII. 1879 — Zagreb, 3. X. 1959). Profesor psihologije na Sveučilištu u Zagrebu. S likovnim umjetnostima povezani su neki njegovi radovi iz teorije fenomena vida. Bavio se likovnom kritikom i analizom umj. spomenika Dubrovnika.

BIBL.: Über Kontrastempfindungen, Naumburg 1926; Iz dubrovačkih starina, Rešetarov zbornik, 1931; Über den Zusammenhang zwischen positiven und negativen Nachbild, Acta Instituti psychologici Universitatis zagrebensis, 1932; Le contraste simultané, est-il expliqué?, ibid., 1947. L. D.

BUJE, grad u Z Istri, na raskrižju cesta Pula — Trst i Umag — Buzet. Najvjerojatnije već prapov. gradina, a u rim. doba naselje *Bullea* (mnogobrojni ant. ostaci). U blizini grada slav. nekropola iz IX. st. Stari dio grada očuvao je srednjovj. urbanu strukturu sa središnjim trgom, uskim ulicama i zidinama (obnavljanima u XV. i XVII. st.) sa srednjovj. kulom. Osim venecijanske lođe u gradu ima više patricijskih palača. Osobito je zanimljiva palača na glavnomu trgu, sagrađena u stilu venecijanske cvjetne gotike s oslikanom fasadom iz XV. st. Tu je i kameni stup s mjerama za dužinu (XVI. st.). Na istome se trgu nalazi i župna crkva Sv. Servola, iz XVI. st., podignuta vjerojatno na ostacima rim. hrama (s uzidanim ulomcima rim. i ranosrednjovj. stupova, stela i natpisa). Prvotno trobrodna, crkva je pregrađivanjem u XVIII. st. pretvorena u jednobrodnu; barokna je fasada ostala nedovršena, a na njezinu vrhu romanički je reljef anđela. U crkvi se čuvaju dva drvena kipa Majke Božje s djetetom (XIV. i XV. st.), drveni kip Sv. Barbare (XV. st.), kipovi Sv. Servola i Sv. Sebastijana (rad venec. kipara Giovannija Marchirija iz 1737), barokna slika s vedutom Buja (XVIII. st., nepoznati venec. autor), velike orgulje sa srebrnim piscima, te liturgijski pribor iz XVII. i XVIII. st. Zvonik iz XVI. st. odijeljen je od crkve i nosi uzidane grbove (lav Sv. Marka). — U crkvi Sv. Marije, s kraja XV. st. smještena izvan zidina, nalazi se gotička drvena Majka Božja (XV. st.), renesansna pozlaćena željezna vrata (XVI. st.), *Pietà* — tempera na drvu s bizantskim karakteristikama (XV. st.), osam slika s biblijskim prizorima (rad Venecijanca Gaspara della Vecchije s poč. XVIII. st.), te srebrni liturgijski pribor i svjetiljke (XVIII — XIX. st.). U gradu je i muzej s etnografskom zbirkom i zanimljivim prikazima tradicionalnih zanata. U novom dijelu grada je spomenik *Prijenos ranjenika*, rad V. Radauša.

LIT.: F. Semi, L'Arte in Istria, Parenzo 1937. — B. Marušić, Staroslovanski grob u Bujah, Arheološki vestnik (Ljubljana), 1955. — R. Matejčić, Scavi archaeologici a Kaštel presso Buje, Panorama, 1955, 19. — B. Bačić, Ilirsko žarno groblje u Kaštelu kraj Buja, Jadranski zbornik, 1957. — Horvat — Matejčić — Prijatelj, Barok. — V. Ekl, Gotičko kiparstvo u Istri, Zagreb 1983. Ma. Š.

BUKAL, Josip, slikar (Zagreb, 13. III. 1942). Završio je Akademiju u Zagrebu 1965 (O. Postružnik). Bio je suradnik Majstorske radionice K. Hegedušića 1968 — 72. Crtač i kolorist, bavi se grafikom (serigrafija u boji) i grafičkim oblikovanjem. Autor plakata u kojima kombinira secesijsku ornamentiku s agresivnim elementima pop-arta i psihodeličke umjetnosti. Samostalno izlagao u Zagrebu 1986. i 1989.

LIT.: B. Glumac, Nudim svoj plakat, Arena, 18. X. 1974. Ž. Sa.

BUKOVAC, špilja i arheol. nalazište *Jl* od Lokava. Nadene su opaljene i raskoljene životinjske kosti, probušene medvjede kosti, a najznačajniji je



J. BUIĆ, *Medea*

nalaz lijepo obrađeni šiljak od jelenjeg roga; ima pomno obrađen vrh koji je uglačan, kao i njegove bočne strane. Na temelju dosadašnjih paleolitičkih istraživanja nalazi iz špilje Bukovac pripadaju mlađem aurignacieniu.

LIT.: M. Marez, Nalazišta paleolitskog i mezolitskog doba u Hrvatskoj, u djelu: Praistorija jugoslavenskih zemalja, I, Sarajevo 1979, str. 228 — 229. R.

BUKOVAC, Vlaho, slikar (Cavtat, 4. VII. 1855 — Prag, 23. IV. 1922). Sa stricem odlazi 1866. u Ameriku; bio je kadet na dubrovačkom jedrenjaku; radio u Peru u San Franciscu gdje se počeo amaterski baviti slikarstvom. Poslije povratka u domovinu 1876. otkriva ga dubrovački pjesnik M.

BUJE, ulaz župne crkve

